

Камерна изложба показва утвар и икони от походната църква в руската армия по време на Руско-турската война 1877 - 1878 г.

сряда, 26 февруари 2025

По повод Националния празник 3 март и 147 години от Освобождението на България в Къща музей „Цар Освободител Александър II“ в Плевен е подредена камерна изложба „Походната църква в руската армия по време на Руско-турската война 1877 - 1878 г. Икони и църковна утвар на Велик княз Николай Николаевич“. Тя включва вещи от походната църква на княза, брат на император Александър II. По време на Руско-турската война 1877-78 г. той е главнокомандващ действащата руска армия на Балканския боен театър. За форсирането на река Дунав и пленяването на армията на Осман паша при Плевен, Николай Николаевич получава орден „Свети Георги“ I-ва степен, а за зимното преминаване на Балкана - златна сабя с диаманти.

Отивайки на война, всеки носи своите страхове и надежди, уповава се на собствените сили, на бойните другари и на вярата. Походната църква има своето място в живота на армията и е важен фактор във възпитанието и опазването на духовния мир на воините. В съдбовен момент преди влизане

в бой богослужителят е довереното лице, с което те споделят тревогата си от предстоящата битка и на когото изповядват последните си желания. Всеки полк има светец покровител и походна църква – голяма палатка, снабдена с олтар, икони, подвижен иконостас с царски двери, свещници, църковна утвар, богослужбни книги, където се извършват богослужения и ритуали. На големи християнски празници, когато присъства целият личен състав, военните свещеници отслужват навън под открито небе на импровизиран олтар, направо пред войската.

Главната квартира на Главнокомандващия Велик княз Николай Николаевич се придружава от Височайша походна църква и следва бойния път на действащата армия. Църковната утвар на Николай Николаевич включва потир, дискос, лъжичка за причастие, прибор за рязане на причастие и дарителница за разнасяне на причастие.

Изложбата представя и две икони от колекцията с лични вещи на Главнокомандващия. Иконата на Св. Николай Чудотворец е подарена на Велик княз Николай Николаевич на 3 май 1877 г. от българите в Букурещ с вяра в нейната чудотворна сила и надежда за свобода. Рисувана е от неизвестен художник през 1875 г. Цялото изображение, с изключение на лицето и ръцете на светеца, е в сребърен обков с позлата, Св. Николай е в богато украсена мантия.

След края на Руско-турската война 1877 - 1878 г. в Сан Стефано Главнокомандващият получава още един дар - икона от Софийския митрополит Мелетий. Иконата има символично послание. На нея е изобразен българският светец Св. Великомъченик Никола Нови Софийски върху кон, с ризница и червено наметало. В лявата ръка държи копие. Иконата е рисувана върху дърво от неизвестен автор, поставена в рамка от сребърен филигран. На гърба има надпис: „На славния победител Негово Императорско Височество Велики Княз Николай Николаевич, Главнокомандващ действащата армия за спомен на най-дълбоката признателност за освобождението на българския народ. Смиреният Митрополит Софийски Мелетий 4 април 1878 г.“

Иконите и църковната утвар са предадени от синовете - Великите князе Николай и Петър, на Комитет „Цар Освободител Александър II“. Личните вещи пристигат в България във връзка с откриването на къщите музеи през 1907 г. Те намират своето подобаващо място в експозициите на Военноисторическите музеи. И днес двете икони са сред най-ценните експонати на Регионален военноисторически музей - Плевен.

Изложбата може да бъде разгледана от 26 февруари 2025 г. до 31 март.